

Denne meget væsentlige ændring i lånevilkårene i forhold til hidtidige regler og også i forhold til, hvad lovforslagene i øvrigt indeholder for andet byggeri, vil medføre stor usikkerhed for projekter inden for dette byggeområde. Hertil kan yderligere føjes, at en begrænsning af lånemuligheder kan få virkning på byggeriets kvalitet, som i forvejen ikke er alt for god i forhold til de krav, arbejdstilsynet stiller, og i forhold til de krav, moderne virksomheder og medarbejdere stiller til de lokaler, der skal arbejdes i.

En direkte begrænsning i netop denne sektor, som må forventes, såfremt lovforslagene gennemføres, vil dernæst få overordentlig stor betydning rent byplanmæssigt derhen, at en række udviklingskommuner, som måske nok enten har fået eller vil få betydelige boligområder, kommer til at mangle de erhvervs- og servicelokaliteter, som er nødvendige for, at enhver by eller byområde skal komme til at fungere.

Det siges i bemærkningerne til lovforslaget, at den mulighed, Byggeriets realkreditfond har haft for at yde lån til max. 75 pct. — i visse tilfælde 85 pct. — for byggeri af her omhandlede art, praktisk talt ikke har været udnyttet. Landsforbundet finder anledning til at henlede folketingsudvalgets opmærksomhed på, at der i det storkøbenhavnske område er gennemført sådant byggeri med en finansiering som den nuværende, eksempelvis butiksanlægget Sorgenfrivang, Værløse bymidte og forskellige andre tilsvarende anlæg.

Vi må endvidere pege på, at de her omhandlede ændringer også kan få indflydelse på visse dele af det kommende saneringsbyggeri.

Landsforbundet finder yderligere i forbindelse hermed, at der må næres nogen betænkelighed ved det i bemærkningerne til lovforslaget anførte om begrænsning i kommunernes adgang til at optage lån i det almindelige obligationsmarked — specielt må man være betænkelig ved den sondring, der indføres i de fremlagte lovforslag ved, at man skelner mellem kommunalt byggeri og andet byggeri udmøntet derhen, at der er optaget forslag til ændring af boliglovens § 45 ved indsættelse af nyt stykke 4, hvorefter der gives boligministeren bemyndigelse til at afgøre, hvilke dele af det supplerende

byggeri der i givet fald skal betegnes som kommunalt og dermed udgå af en sag.

Det vil efter landsforbundets bedste opfattelse forekomme helt urimeligt, om der herved tilsigtes en begrænsning i bebyggelsesplanernes centeranlæg, eksempelvis således at kulturelle og sociale funktioner må udgå af disse planer, alternativt kun kan bibeholdes ved ren kommunal finansiering bortset fra den foranstående 40 pct. finansiering.

Forslaget kan på dette punkt medføre et meget alvorligt tilbageslag for den miljø- og trivselsplanlægning, man nu langt om længe endelig er nået frem til.

Landsforbundet er opmærksom på, at de fremsatte lovforslag alle helt eller delvis bygger på Kurt Hansen-udvalgets redegørelse af november 1969 vedrørende obligationsmarkedets forhold.

Man har forstået det således, at dette hurtigt arbejdende udvalg blev nedsat dels under indtryk af den valutariske situation, således som den helt klart kom frem i april-maj 1969, og dels under indtryk af, at obligationsmarkedet ud fra en umiddelbar betragtning gennem de seneste 10 år har vist en stigning i den cirkulerende obligationsbeholdning fra i 1960 20 milliarder til nu ca. 70 milliarder, uden at der samtidig er sket en tilsvarende stigning i udtrækningerne.

Landsforbundet er ikke i stand til fuldt ud at vurdere obligationsmarkedets betydning i forhold til det øvrige kapitalmarked, men vi vil gerne henlede folketingsudvalgets opmærksomhed på, at der i redegørelsen af november (Kurt Hansen-udvalgets) indledningsvis helt klart siges, at „det ville være ønskeligt, om der som et egentligt grundlag for redegørelsen kunne være foretaget en dyberegående analyse af forholdene i det danske kapitalmarked i sin helhed“.

Denne bemærkning bør efter landsforbundets opfattelse tillægges meget stor betydning — så meget mere som forholdene på det danske kapitalmarked er underkastet ændringer på andre områder.

Med udgangspunkt i officielt foreliggende meddelelser kan der bl. a. eftervises stigning i ejendoms- og grundværdiansættelserne fra 13. almindelige vurdering i 1965 til 14. almindelige vurdering i 1969 med et beløb på 92 milliarder. I 1965 var de danske ejendomme